

תנן ד"ה ולבני הקשו הו"מ לשנוי לפוקי שאר מלוות
 וז"ל דצתפילין כיוון דכ' ושמרת מימים ימימה
 וממעטין לילות א"כ צכל עת שאינה מניח תפילין כלילה
 הוא מקיים מצוה וע"כ ס"ל לבני מערבא דמצרכין
 צתר דמסלקי תפילייהו לשמור חוקיו ואינו מצרך על
 החליטה ממש אלא מהזמן של הלילה שלא יהיו התפילין
 עליו וזהו המצוה שהתורה מיעטה בפירוש הלילה מהניח
 צו תפילין והוא ע"ד ישב ולא עבר עצירה נותנין לו
 שבר כעושה מצוה והוא צכה"ג שמניח מלהניח תפילין
 בשציל מלוות ד' ועליו הוא מצרך וציתר המלוות לא שייך
 זה כגון כלולצ וסוכה דכשעבר זמן מלוותו שוב אין צוה
 מצוה מה שאינה מקיים אותם אח"כ אלא דאין עליו
 חיוב מצוה עוד ולא מיעטה התורה צהדיא — אצל צליית
 דמעטין מדכ' וראיתם פרט לכסות לילה היה ראוי לצרך
 כשמסלק בערב הכסות יום אמנם כיוון דלשיטת הרא"ש
 כסות יום מחויב צליית גם כלילה א"כ לא פסיקא לי
 ע"כ לא מצרכין עליו.

כ"ל שהוא כצ"ח צ"ח טובה ממנה, עלת חכז"ל שלהצריח
 את גופו שיאכל צליים ומסתמא הוא מצוה לקיים
 כעצתם וי"ל סמך לזה עפ"י דאמרינן צתענית ויהי האדם
 לנפש חיה נשמה שצך החי"י א"כ הוא מצוה להשתדל
 להחיות הגוף ואולי הוא ג"כ צכלל ושמרתם את נפשותיכם
 וגם מדמלינו בצרכות את מספר ימיו אמלא א"כ רצון
 התורה הוא שיאריכו ימי האדם א"כ יש להשתדל לזה
 להאריך ימיו ושנותיו כל מה דאפשר.

כ"ל ירק חי מוריק — ע' פסחים מ"ב.

ואר"י כל האוכל ירק חי קודם ארבע שעות אסור לספור
 הימנו מימרא זו דר' יצחק לא הוצאו בפוסקים
 ואולי י"ל דס"ל מאחר דחזינן דאמימר ור' אשי אכלו אלמא
 דלא ס"ל כר"י צוה ומר זוטרא דאשתעי צהדי' לא ס"ל
 לאידך דר' יצחק ע"כ לא קיי"ל כר"י דיחיד הוא.

ושעמא דר' יצחק דאסור לספור הימנו י"ל דהוא משום
 דאין לאדם להריח ריח שאינו טוב דהוא מאוס ואולי
 הוא צכלל לאו דאל תשקאו — ומהאי טעמא ג"כ אין לאכול
 ירק חי גורם להזיק לאחרים צהריה — ומרש"י נראה
 דמשום דהריח קשה לגוף וא"כ הו"ל צכלל ושמרתם את
 נפשותיכם וכלעיל.

דמקרב לצי צרוך — נרמז כאן שמצרכין על השחיטה,
 וכן הוא פסחים ו': שמוכה שהוא מ"ע, ומכאן
 ראי' לשיטת הרמז"ס שמנה שחיטה למ"ע, אצל להראצ"ד

חזן לארץ וממילא שייך גם צוה לומר ארץ דמוציא פירותיה
 אמנם צאריך ישראל הכוונה דווקא על פירות א"י וזהו
 שדייקן בזה וכו' דקאי דווקא על פירות של ארץ ישראל
 — כ"ג.

דף מד עמוד ב

אבל ירקא לא — נ"ל דס"ל דכיוון דאמרינן צמס' שצת
 ק"מ: דר"ח לא אכל ירקא דצתתרא דליעול
 ירקא ליעול צשרא אלמא דלא חשיבי כולי האי
 כצשרא אצל צשרא שהוא נפש ומשיב הנפש
 כדלקמן חשיב טפי וע"כ ס"ל דאינם חשוכין לצרך
 אחריהם צנ"ר ור"י מוסיף ירקא דהא איכא כרוצ שהוא
 למזון כלקמן אצל מים לא דמים אינם משציעין כלל ויש
 שיטה צס' הל"ק דאינם חייבין כרת השותה מים ציוהכ"פ
 דלא שייך צהו יתיב, דעת' וע"כ ס"ל דאין צהם כדי
 שציעה לצרך אחריהם צנ"ר ור"ה מוסיף אפי' מים.

דבי מדכרנא עצינא ככולהו — נראה שע"י שנטרד
 צגירסתו נזדמן לו ששכח אם צירך לאחריו או לא,
 וספק צרכה שלאחריו אזלינן לקולא, וע"כ אמר אם מדכרנא
 שלא צירכתי אז צירך לאחריו — דע"י פירדת הלימוד
 שוכחים לעיל כ"א: הגי צני צי רצ דטעו ואדכרו.

עבידנא ככולהו — י"ל שלא רצה להצ"ח עצמו לידי
 ספק ע"כ אכל מכל הגבו מינים וצירך לאחריו
 צנ"ר ממ"נ והיינו עצינא ככולהו, או י"ל שרצה להבראות
 הלכה למעשה שיש צוה ספק ורק כשאכל מכל הגי מינים
 יש לצרך לאחריו אלא דק"ל על ר"י דאמר מיא לא והא
 צסוף פרקין אמרינן פוק חזי וכו' רש"י שמצרכין על המים
 לפניו שהכל ולאחריו צורא נפשות רבות.

תנן כל שטעון צרכה כו' לפוקי מאי — נע"ק מהא
 דאמרינן לעיל דאין לך דבר שמצרך לפניו ולא
 לאחריו אלא פת הבאה צכיסנין לצד א"כ י"ל דע"ז רמז
 המשנה דמצרכין לפניו ולא לאחריו — ולזה עוררני גיסי
 הצ' מרדכי ש' — וי"ל דלעיל איירו דווקא מדצרים הצאים
 תוך הסעודה ומזה לא איירו התנא צמשנה דנדה.

בני מערבא צתר דמסלקי תפלי' מצרכו אקצ"ו לשמור
 חוקיו ולא קיי"ל כותי' — ונ"ע לדידהו אם גם צשאר
 המלוות היו מצרכין כגון שקיימו לולב וסוכה.

לאפוקי ריחני — ע' לעיל מ"ג: שמצרכין על הריח
 לפניו ונלמד מקרא ואשמעין כאן דלאחריו אינו
 מצרך.

דמשיג, וכן לתו' שזועות כ"ג, דס"ל דשחיטה חייב חלה
תיקון הללו ח"כ למה מצרכין, דעל תיקון הללו חין
מצרכין צעלמא.

סודני — כ' רש"י צעל שכר תמרים — נ' שע"כ קראו
צ"ס זה, לפי ששאלו חתון דלא נפיש לכו חמרא,
וצרש"י ששתי שכר חתם, ע"כ רצה לרמוז לו ענין השאלה
ומזה למד רש"י לפרש כאן סודני על צעל שכר תמרים —
וצגליון ליון על רש"י מנחות ע"א, ונדה י"ב ש"ס פרש"י
ירא שמים מלשון סוד ה' ליראיו כמש"כ הערוך (ועי'
שבת ע"ז: סודרה) חלה כאן הכרח לפרש שכיוון על שהי'
צעל שכר שהי' יאות לזה השאלה חתון דלא נפיש לכו
חמרא כו', ורצה ה' לו יין הרבה כדמוכח לקמן נ"ו, וע"כ
אמר חנן תצרינן צחמרא, וכן לעיל אמר גבי לפתח מצלי
יין.

השוותה מים כו' צרכה שהכל לפני שתיית מים, עיון
לעיל צר"פ כ"מ שכ' צר' יונה דאע"ג דהנהנה
מעוב"ז צלל צרכה מעל וחייב להציא קרבן מעילה מ"מ
אם צריך שהכל בצר נפיק מידי מעילה — משמע קלח
דחיוצ צרכה שהכל הוא מן החורה לפעור א"ע ממעילה
ורק הפרטיי הצרכות לצרך על כל דצר ודצר צרכה הראוי'
לו זו היא מדרצנן וא"כ י"ל דצרכה שהכל יש לו מעלה
נגד יתר הצרכות שהוא מה"ת ואינך דרצנן ונ"ע.

דף מה עמוד א

לברך צורה נפשות רבות לאחריו על מים ולר"ע ז"ל
דס"ל דחין מצרכין על מים לאחריו כלום וא"כ
י"ל דר"ע ורצנן פליגי צפלוגת דר' יחזק ור' פפא לעיל
מד: אי מצרכין לאחריו על מים או לא — חלה דהו"ל
להש"ס להציא לעיל דפליגי צפלוגת דתנאים — וע"כ
ז"ל דלר"ט י"ל דג"כ מצרך חיה צרכה לאחריו וכ"כ י"ל
לרצנן חין מצרכין לאחריו כלום כי היכא דלא להוי דר"י
ור' פפא לעיל כתנא.

ועיין בידי משה על המדרש רבה הוצא צתורת משה
מחת"ס ז"ל פ' בשלה שסבור פלוגת ר"ט ורצנן
דתלי' אי מים נצראו תחלה דלא לא שייך לומר עלה שהכל
נהי' דצדכו דלא דיצר ד' מצריית המים כלום כיוון דלא
היה עוד שום דצר נצרה שאליו יתכן הדיבור וע"כ לאותו
מ"ד דס"ל דמים נצראו תחלה ע"כ ז"ל כר"ע לצרך צרכה
אחרונה ולא שהנ"צ ות"ק ס"ל דשמים וארץ נצראו תחלה
ואליהם דיצר ד' שיוציאו המים וע"כ שפיר יש לצרך על
מים שהנ"צ עיי"ש.

וי"ל עוד דמהאי טעמא תיקנו חכמ"ל לצרך על מים דווקא
נוסח שהנ"צ לפי שלא כתוב צמים בפירוש שנצראו מה'
צעת צריאת שמים וארץ דהא מיד צראשית הצריאה כתוב
ורוח א' מרחפת ע"פ המים ויש מקום ח"ו לטעות שהמים
לא נצראו מאתו צ"ה וע"כ כדי להוציא מלצ המינים וגם
כדי לחזק האמונה שנדע שגם המים נצראו מאתו צ"ה
ע"כ תקנו חכמ"ל דווקא צעת שתיית המים בנוסח זה
שהכל נהי' דצדכו.

ור"פ י"ל דס"ל דלא היה צורך לכתוב בפירוש צריאת
המים מאחר דהמים הוא מהדצרים היותר הכרחי
לחיי כל הצריות וא"א לחיות מצלעדי מים
א"כ דצר פשוט הוא שטוד קודם שצרה ד' הצריות
הכין מים לפניהם ודצר פשוט כזה חין מן הצורך שיכתוב
ד' בפירוש צתורה — וע"כ ס"ל דלצדור סצרה זו נצרך
צעת שתיית המים צנוסחת צורה נפשות רבות שפי'
חתו' לעיל לז. ד"ה צורה נפשות שהכוונה צחסרונם הוא
שר"ל שד' צרה דצרים הכרחיים שא"א לחיות צלעדס
כמה לחם ומים — וא"כ כשנצרך זה ממילא נדע שצוודאי
צרה ד' המים מאחר שצרה נפשות רבות (וצדרוש לשציעי
של פסח צפירוש המכילתא צפ' בשלה פרשה ה' בשאלת
הזקנים לר"ע הארכתני צזה).

פ ר ק ש ב י ע י

ובן נראה מרש"י צד"ה מנח הג"מ שכ' דהקשיי' היא
דמנלן דשלשה ראויים לצרכה ליורף משמע דלא
ניחא לרש"י לפרש כפשוטו מנלן דמנח לזמן משום דס"ל
דזימון לא הוי דאורייתא ואי ילפינן ל' מקרא דהצו גודל

שלשה שאלו כחמת חייבין לזמן — צרכה הזימון אי
הוי מדאורייתא יש להסתפק צה וכ"כ צזה צכ"מ
וכעת מלאתי צשיטה מקובלת כאן שכ' צפשיטות דהוי
מדרצנן והפסוקים שהוצא כאן צש"ס הם אסמכתא ועיקרו
מפני צצוד שמים ומטעם דצרוצ עם הדרת מלך.